

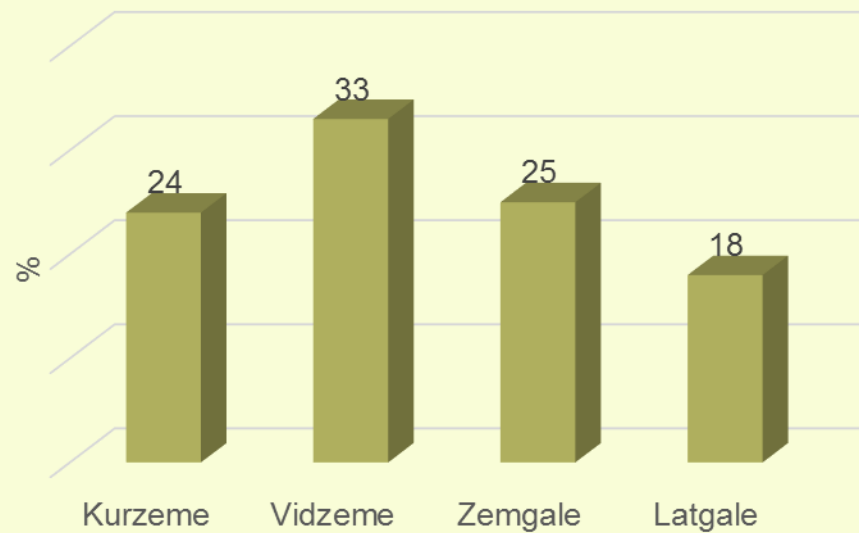
KULTŪRVĒSTURISKO PARKU PUBLISKĀ VĒRTĪBA

Teorētiskā bāze - zinātniski pētniecisko metožu un instrumentu
apskats un analīze

LZA LLMZA pētniece, Biznesa augstskolas “Turība” viesdocente,
Dr.oec.: **Tamāra Grizāne**

levads

Latvijas muižu kompleksi reģionos (%)

Avots: Latvijas piļu un muižu asociācija (2010).

Latvijas muižas un pilis

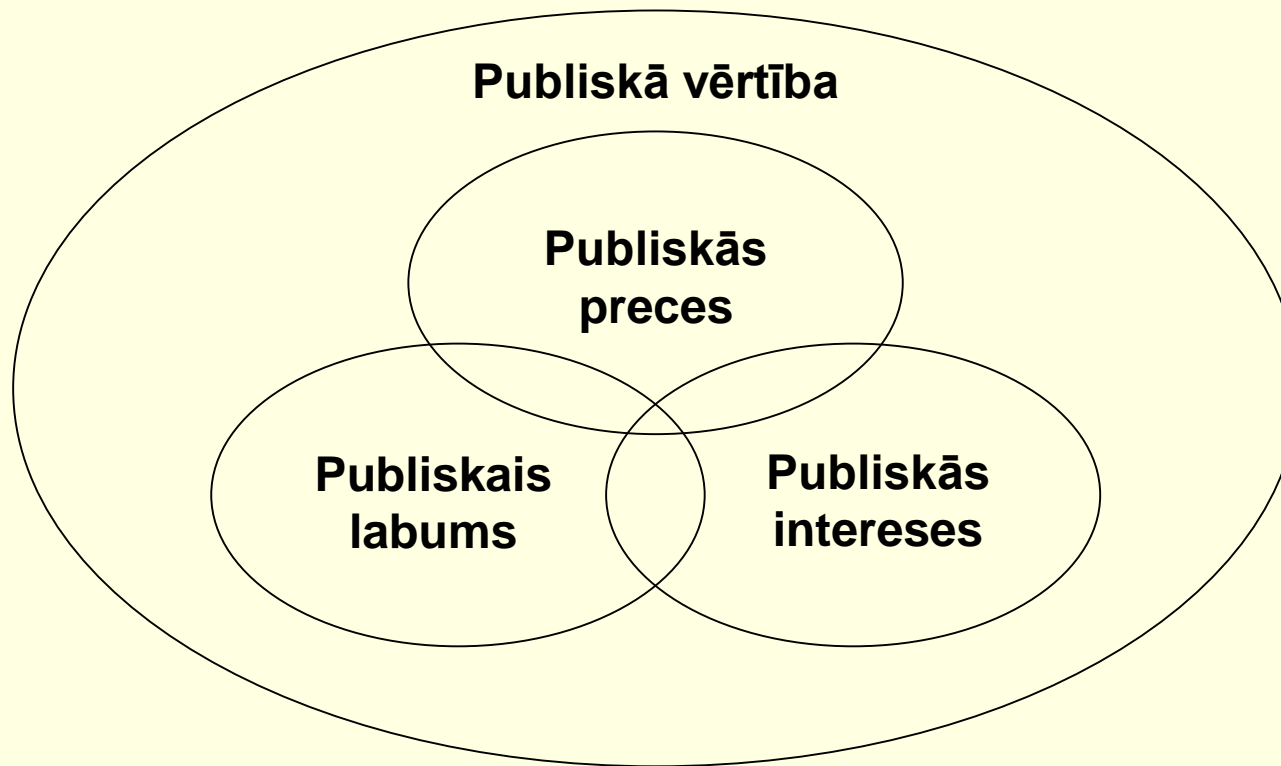

Avots: <http://pilis.lv/lv/pilis-un-muizas#under-menu>

Kultūrvēsturisko parku publiskā vērtība ir daudzdimensiāls veidojums

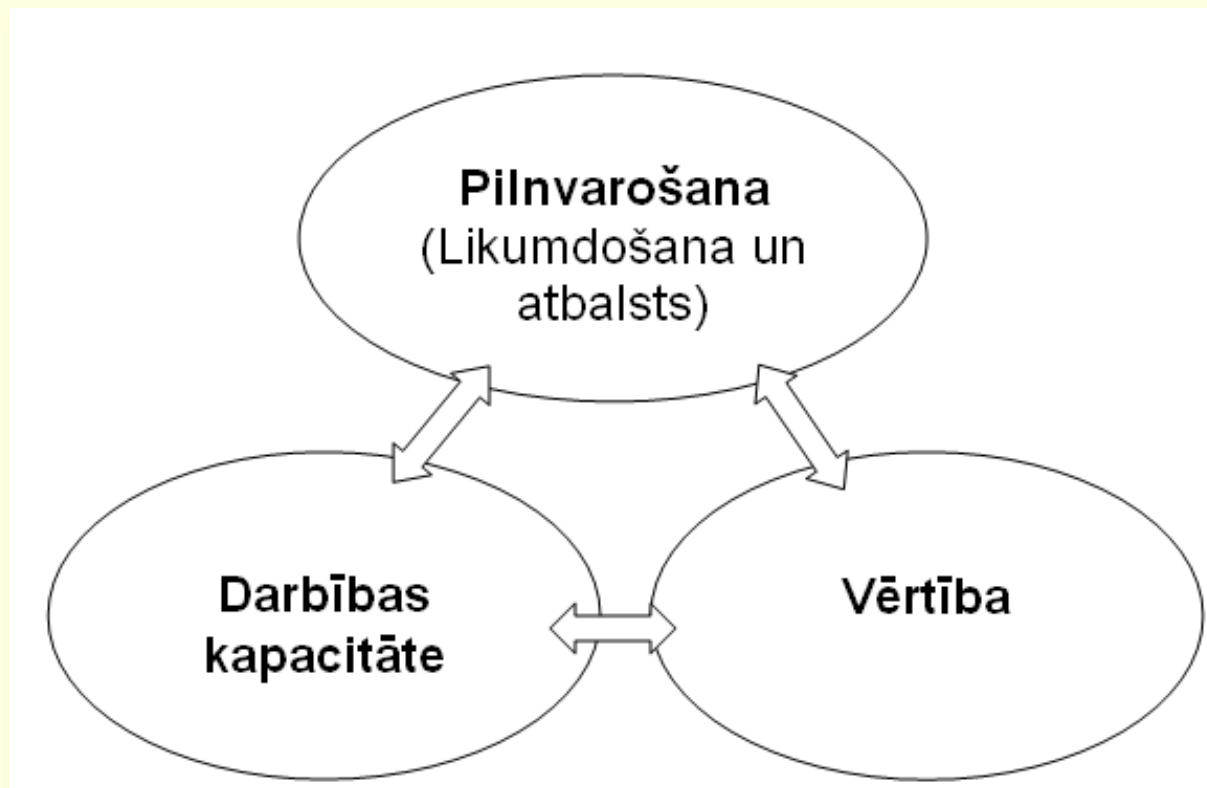

Publiskā vērtības shēma

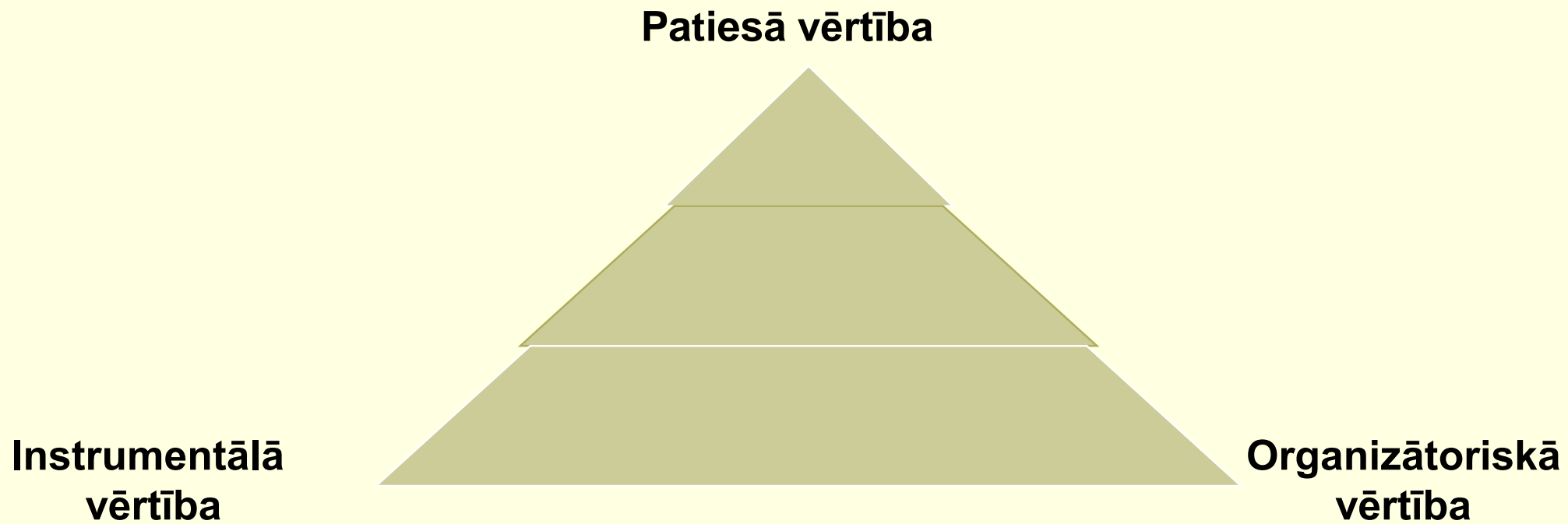
Avots: autores veidota konstrukcija pēc Moore, 2005

Publiskā vērtības veidošanās shēma

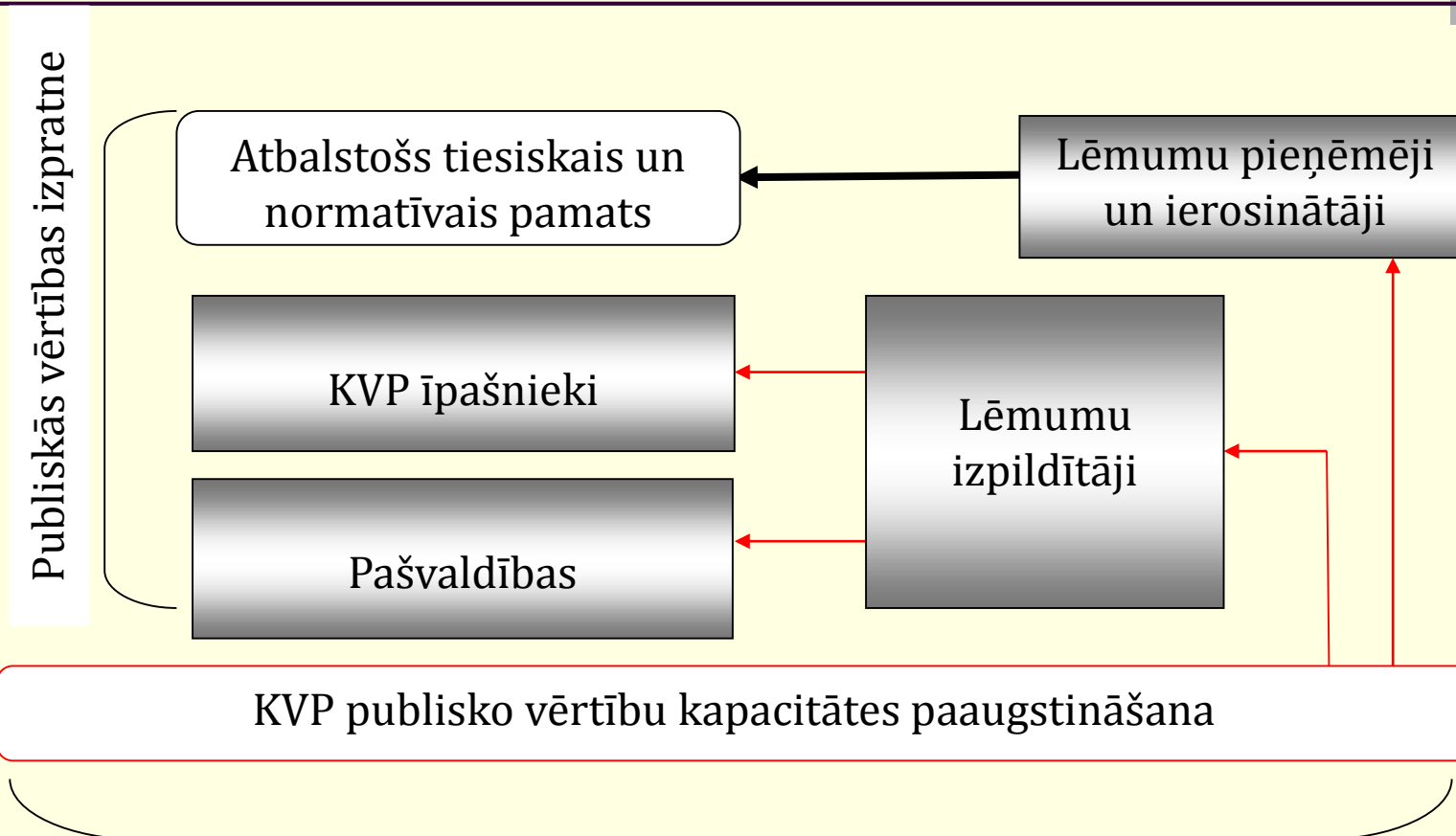
Avots: autores veidota konstrukcija pēc Moore, 2005

Publiskā vērtības veidošanās shēma

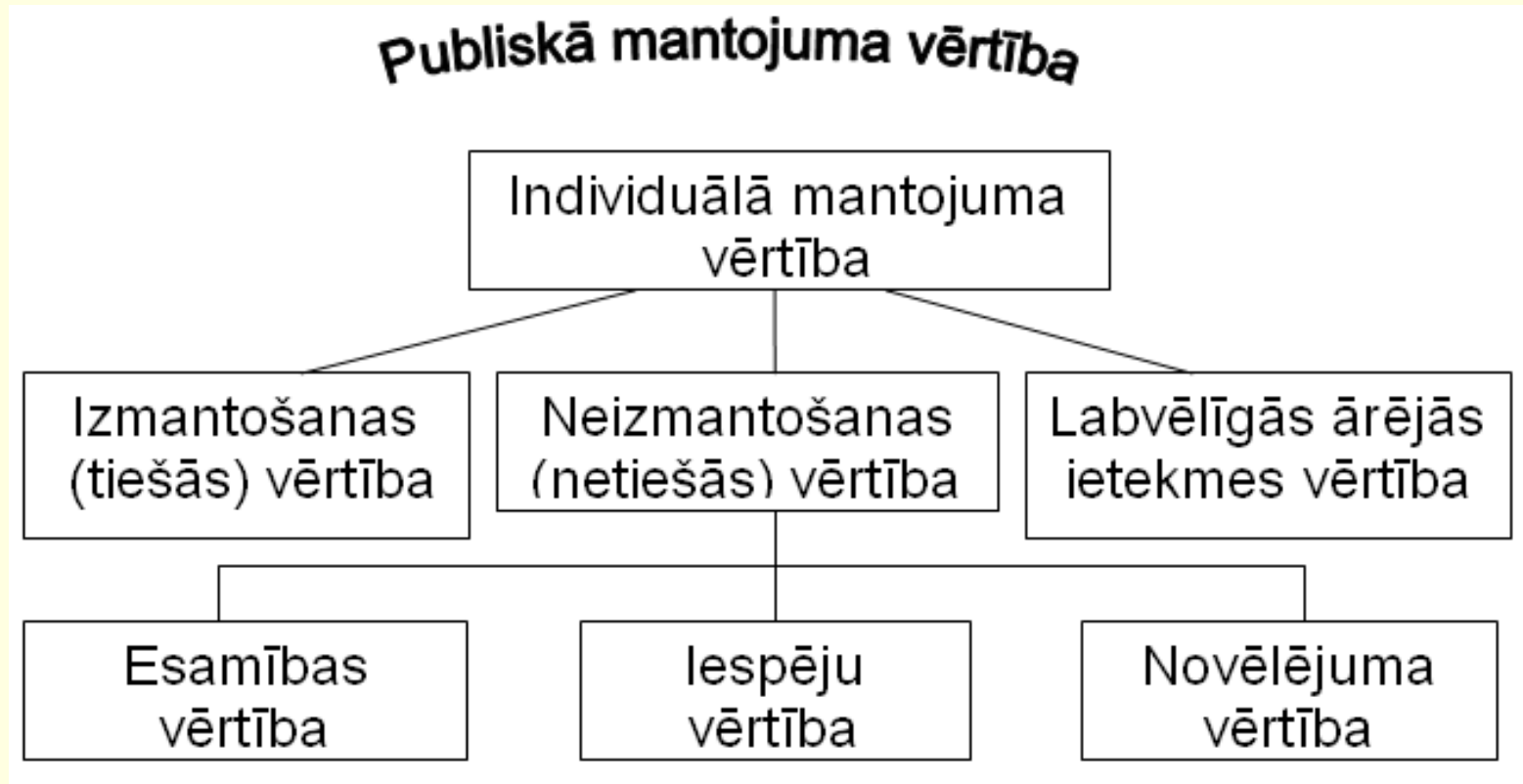
Avots: autores veidota pēc Hewison un Holden, 2004

Publiskā vērtības veidošanās shēma

Avots: autores veidota konstrukcija pēc Moore, 2005

Publiskā mantojuma vērtības sastāvdaļa – individuālā mantojuma vērtība

Publiskā mantojuma vērtības sastāvdaļa – privātā mantojuma vērtība

Grūti novērtēt privāto un publisko vērtību, jo pastāv saikne starp privātajām interesēm un sabiedrības interesēm sektorā ***Kas maksā?*** un ***Kas saņem labumu?*** (Throsby, 2007, p.5).

Publiskā mantojuma vērtības sastāvdaļa – privātā mantojuma vērtība

Problēmas, ar kurām saskaras kultūrvēsturisko objektu privātīpašnieki (arī Latvijā), kuri ir neapmierināti un prasa „taisnīgu kompensāciju”.

Privātie īpašnieki, atjaunojot un uzturot kultūrvēsturiskos objektus, ceļ ne tikai privāto, bet arī kultūrvēsturisko objektu publisko vērtību (Throsby, 2007; 2010).

Publiskā mantojuma vērtības – privātā, individuālā mantojuma vērtības – kultūrvēsturiskie parki

No vienas puses kultūrvēsturiskie parkus, ir nepieciešams saglabāt kā dabas un kultūras mantojumu, no otras puses, tie ir aktīvi jāizmanto tūrismā (Smith, 2003).

Publiskā mantojuma vērtības – privātā, individuālā mantojuma vērtības — kultūrvēsturiskie parki

Kāpēc kultūrvēsturiskais parks ir svarīgs?

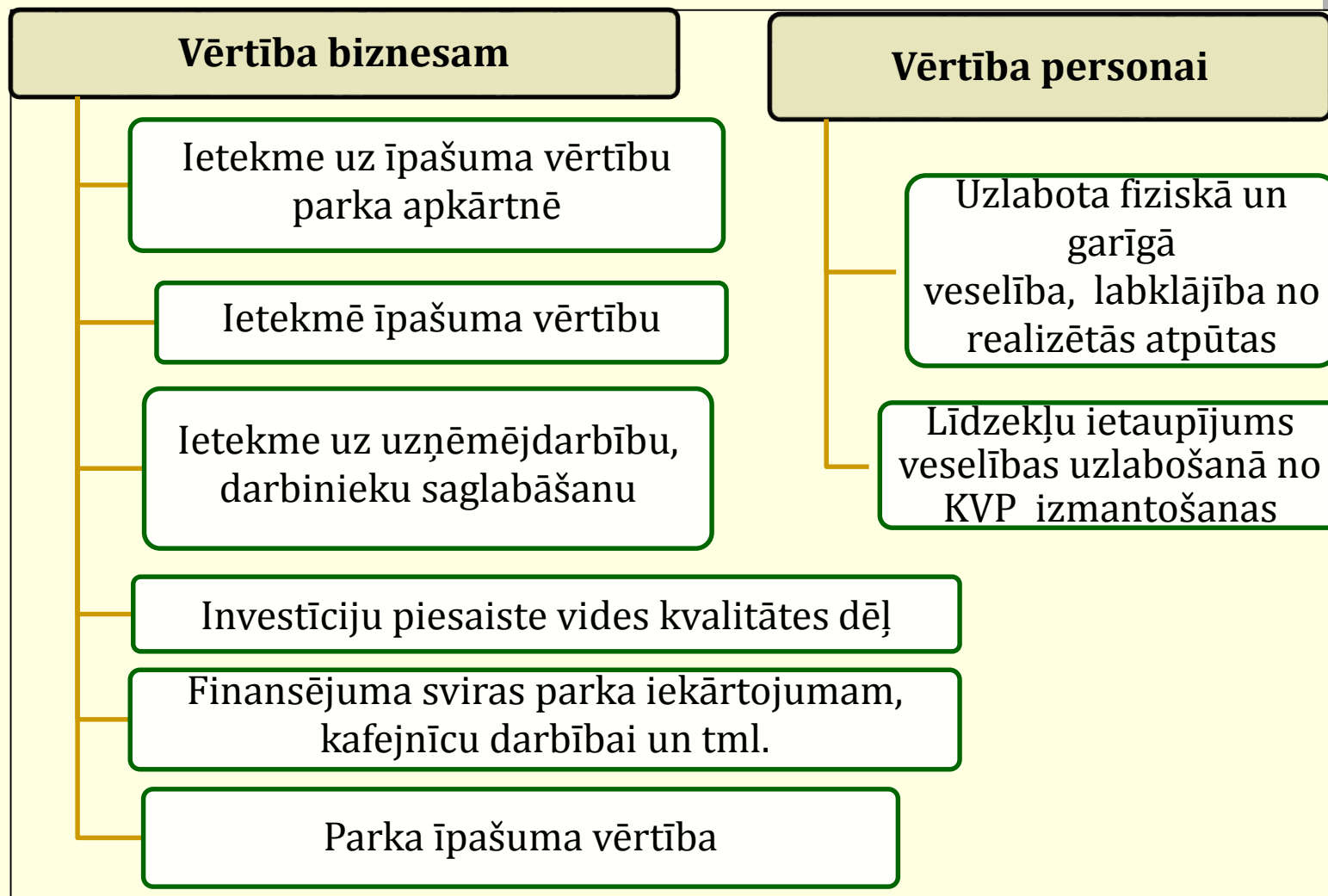
Angļu kultūrvēsturiskā mantojuma (*English Heritage*) organizācija atbild, ka vietējai sabiedrībai ir svarīgs sociālais un ekonomiskais aspekts, kā uzņēmējdarbība, nodarbinātība, rekreācija, izglītošanās u.c. faktori (English Heritage, 2005).

Publiskā mantojuma vērtības – privātā, individuālā mantojuma vērtības — kultūrvēsturiskie parki

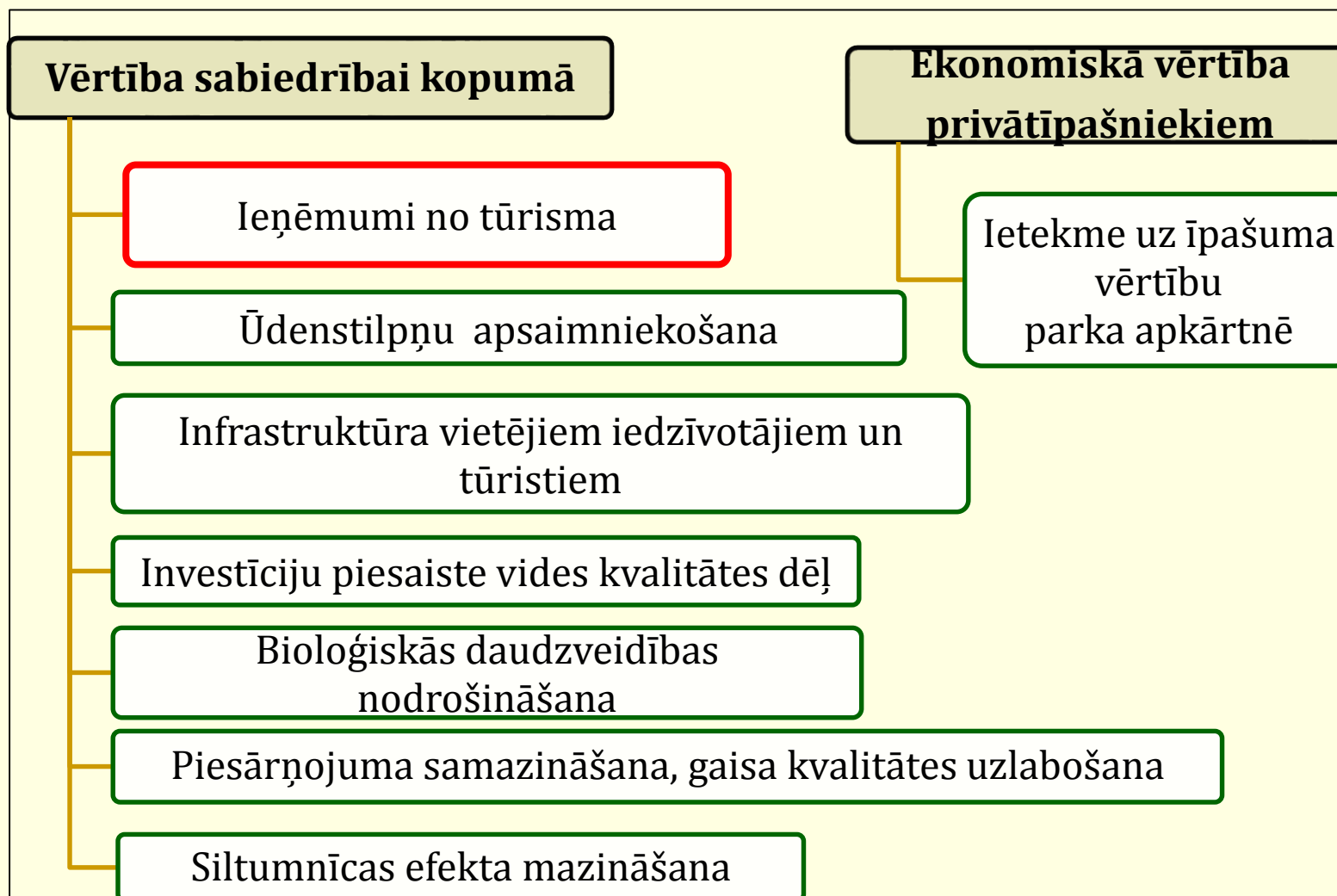
Kāpēc kultūrvēsturiskais parks ir svarīgs?

Angļu kultūrvēsturiskā mantojuma (*English Heritage*) organizācija atbild, ka vietējai sabiedrībai ir svarīgs sociālais un ekonomiskais aspekts, kā uzņēmējdarbība, nodarbinātība, rekreācija, izglītošanās u.c. faktori (English Heritage, 2005).

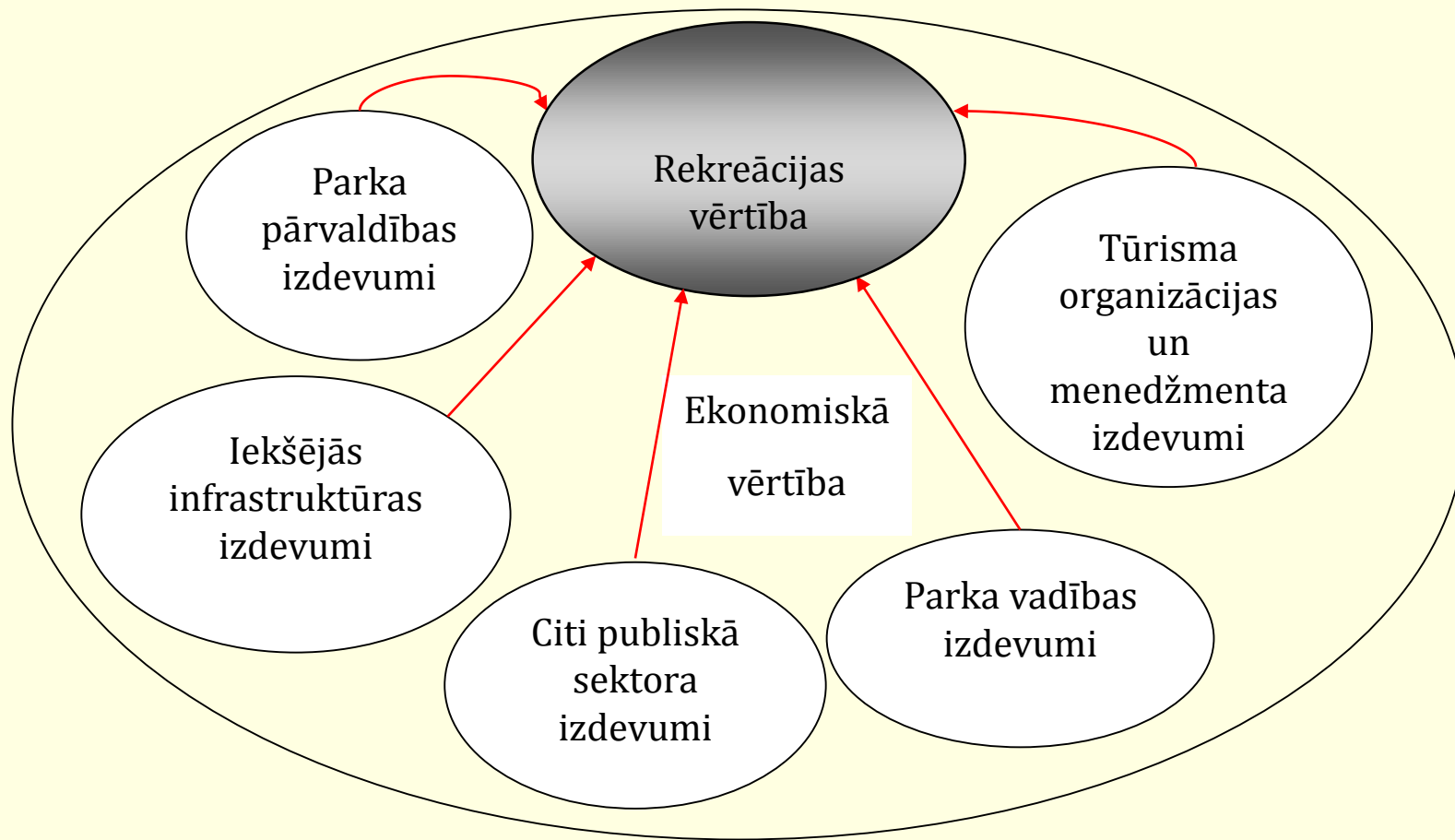
Kultūrvēsturisko parku publiskās vērtības spektra shēma I

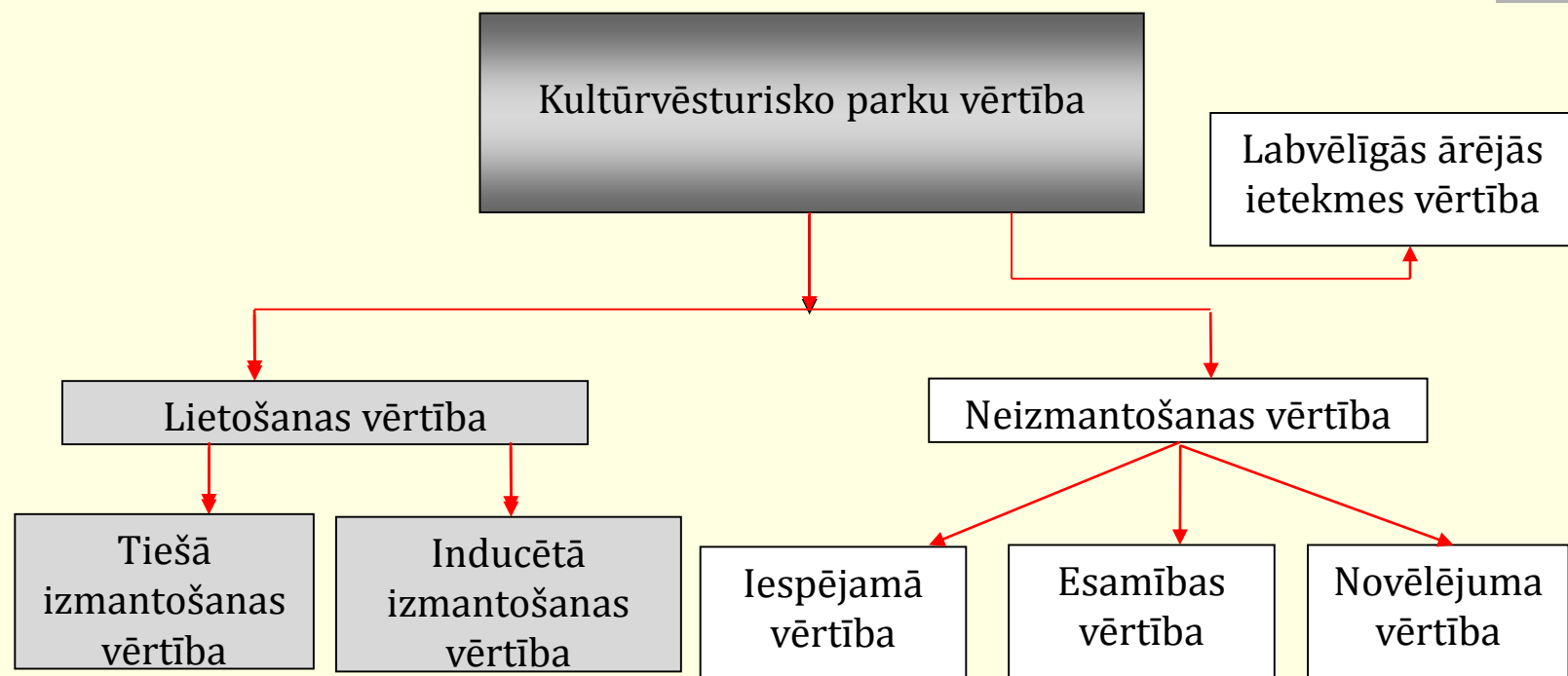
Kultūrvēsturisko parku publiskās vērtības spektra shēma II

Kultūrvēsturisko parku ekonomiskā vērtība

Kultūrvēsturisko parku vērtības shēma

Ierobežoto statistisko datu pieejamības apstākļos kultūrvēsturisko parku vērtību ir iespējams noteikt, balstoties **uz individuālās vērtības kategorijas tiešās un inducētās lietošanas vērtību un neizmantošanas vērtības iespējamo vērtību**, kas balstīta uz parku kvalitāti un to izmantošanu.

Kultūrvēsturisko parku vērtība un kvalitāte

Anglija
Green Flag
Award, 1996

- Galvenie kvalitātes vērtēšanas kritēriji: pieejamība; kārtība, drošība, ilgtspējība; dabas un mantojuma saglabāšanas veicināšana, laba pārvaldīšana, labs business.

Kīna
Classification,
Investigation...,
2003

- 2003. gadā tika ieviests parku Valsts standarts (CNTA). Parku klasifikācija veic pēc parku vispusīgas izpētes, nosakot parku kategoriju, darbības lauku, ietekmes areālu u.tml., izveidojot katram parkam savu pasi. Balstoties uz šiem datiem, tiek veikts KVP monitorings.

Jaunzelande
Improving
Park...,
2008

- pakalpojumu līmeņi, finansējums; paraugprakse, pārvaldība, politika un plānošana atbilst organizācijas „Virzībā uz izcilu servisu” (TAES) etalonparku kritērijiem